

הטמעתה של רשת חברתית במערכת כלי הגילוי של הספרייה האקדמית : מחקר לבחינת שביעות הרצון מן המערכת, והמוטיבציה להשתמש במערכת בקרב סטודנטים

נגה מעוז

בהנחיית: ד"ר דפנה רבן, אוניברסיטת חיפה וד"ר ירון אריאל, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

מטרתו של המחקר היא בחינת השפעתה של הטמעת רשת-חברתית במערכת כלי-הגילוי של הספרייה האקדמית, על שביעות הרצון של הסטודנטים מן המערכת. ספריות אקדמיות מחפשות באופן מתמשך אחר חידושים בתחום טכנולוגיות-המידע ולכן קטלוג הספרייה התפתח לאורך השנים למה שנקרא כיום 'מערכת כלי-גילוי'. מערכות אלו פותחו להידמות לחווית החיפוש בגוגל : חיפוש יחיד ופשוט, בשפה טבעית, אשר מאחזר בו-זמנית מידע ממגוון מקורות. בעוד שמחקרי שימושיות של מערכות-חיפוש בספרייה מתמקדים בעיקר בפונקציונליות וקלות השימוש של המערכת, מחקר זה מתמקד בהיבטים ההדוניים של המערכת. מכיוון שמערכת החיפוש היא השער לאוספי הספרייה והיא המוצר המרכזי של הספרייה, חשוב מאוד לפתח אותה בהתאמה למערכות-המידע והתרבות הדיגיטלית שבעולם שמחוץ לספרייה. אנו מניחים שלאור הפופולריות של רשתות-חברתיות, גם מערכת החיפוש של הספרייה צריכה להתפתח לרשת חברתית. השערות המחקר מניחות כי : 1. ככל שרמת הקהילתיות של המערכת תגדל, כך תגדל רמת שביעות-הרצון מן המערכת. 2. ככל שרמת הקהילתיות של המערכת תגדל, כך תגדל רמת המוטיבציה החברתית של המשתמשים להשתתף ברשת החברתית שבמערכת. המחקר מורכב ממערך מחקר ניסויי + סקר (ניסוי חשיפה-תגובה) והשתתפו בו 180 סטודנטים. לצורך המחקר פותחו שלוש גרסאות דמה של מערכת החיפוש כאשר כל גרסה מייצגת רמה אחרת של קהילתיות. כל משתתף נחשף לגרסה אחת. מן הממצאים עולה כי קיים הבדל מובהק ברמת שביעות-הרצון בין רמות הקהילתיות השונות וכן כי קיים הבדל מובהק ברמת המוטיבציה החיצונית בין רמות הקהילתיות. העבודה דנה במשמעות ממצאים אלו וכן בממצאים נוספים. תרומתו המעשית של המחקר היא בסיוע לפיתוח מערכות חיפוש אשר עשויות להביא לשביעות-רצון גבוהה יותר של הסטודנטים ולשימוש מוגבר בהן. תרומתו המחקרית היא בהיותו מחקר מולטי-דסיפלינרי המהווה תשתית למחקרי ספרנות עשירים ומגוונים יותר.